

Zitting 1977-1978 Nr 31

11 068

Toezicht kredietwezen

VOORLOPIG VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR FINANCIËN¹ Vastgesteld 20 januari 1978

Algemeen

De leden van de fractie van de P.v.d.A. verklaarden de indiening van dit wetsontwerp toe te juichen. Zij achtten dit wetsontwerp een belangrijke verbetering van de bestaande wet van 1956. Zij betreurden het dan ook in hoge mate, dat een en ander zo lang geduurd heeft. De ontstaansgeschiedenis van het wetsontwerp dateert reeds van 1966. Zij verwachtten en rekenden erop, dat er nu geen nieuwe vertragingen zullen optreden ten gevolge van discontinuïteit in de kabinetssamenstelling. De hier aan het woord zijnde leden wilden in dit verband hun teleurstelling erover uitspreken, dat aan het verlangen van de ambtsvoorganger van de Minister om dit wetsontwerp op een eerder tijdstip te behandelen (zie Handelingen Eerste Kamer, zitting 1976-1977, blz. 645) niet kon worden tegemoet gekomen en deze leden namen aan, dat de huidige bewindsman het in dit opzicht met hen eens is. Ten einde verdere vertraging in de behandeling te voorkomen, wilden deze leden zich in dit verslag tot enige hoofdzaken beperken.

De hier aan het woord zijnde leden zouden binnen het kader van dit wetsontwerp gaarne vernemen welke de beleidsvoornemens zijn ter zake van:

- het wetsontwerp tot oprichting van een Postbank;
- het wetsontwerp beleggingsinstellingen;
- de aangekondigde bedrijfseconomische ondertoezichtstelling van de hypotheekbanken;
- het nieuwe wettelijke regime inzake fusies;
- de vrijwillige garantieregeling.

Dezelfde leden stelden voorts de vraag, of de Minister in het kader van de nieuwe wet voldoende mogelijkheden ziet om de kapitaaluitvoer uit Nederland en de kapitaalimport ten behoeve van Nederlandse ondernemingen, zowel met als zonder bemiddeling van banken te controleren en zo neen, acht de Minister zulks wenselijk?

Kan de Minister ten aanzien van deze kapitaaluitvoer en -invoer een recent, bij voorkeur gespecificeerd, overzicht overleggen?

Verder zouden deze leden het op prijs stellen te vernemen, of de Minister in het kader van de voorgestelde regeling voldoende mogelijkheden ziet om het nog steeds in omvang toenemende eurovalutabedrijf te controleren. Kan de Minister hierover ook cijfers verschaffen?

¹ Samenstelling: Zoon (PvdA), Simons (PvdA), Terwindt (CDA) (voorzitter), Vrouwenvelder (CDA), Van Tets (VVD), Van Kleef (PPR), Kremer (CPN), Meuleman (SGP), Van der Jagt (GPV), Vogt (PSP), Maris (BP).

Vervolgens vroegen de het woord voerende leden, of de Minister de mening deelt, dat dit wetsontwerp van een aantal verschillende doelstellingen uitgaat. Genoemd kunnen worden onder meer de crediteurenbescherming, het probleem van de machtsconcentratie en uiteraard de monetaire doelstellingen. Acht de Minister deze doelstellingen voldoende? Acht hij daaronder ook begrepen als doelstelling het algemeen belang gezien in de gevolgen voor de werkgelegenheid? Zo neen, acht hij zulks wenselijk? Indien hij zulks niet wenselijk acht, kan hij dan aangeven waarom? Acht de Minister het noodzakelijk, dat er na invoering van de wet een uitgebreide controle wordt uitgeoefend op de kredietverlening en kredietaflossing?

Voorts stelden deze leden de vraag, of de Minister een verdergaande controle niet ook zinnig acht, omdat kredietinstellingen vanwege hun kredietverlenende functie een gedetailleerd inzicht hebben in de gang van zaken in de afzonderlijke bedrijfstakken en een groot aantal belangrijke individuele bedrijven en daardoor vaak tijdig kunnen signaleren welke bedrijven in moeilijkheden verkeren, waaraan het schort en wat hiertegen gedaan zou kunnen worden. Acht de Minister het in deze samenhang juist, dat ook in verband met de crediteurenbescherming tijdige informatie als hiervoor bedoeld gewenst is?

Verder vroegen deze leden, of de Minister voorbeelden bekend zijn, dat banken als goed geïnformeerde instituten zich tijdig kunnen verzekeren van terugbetaling van verleende kredieten c.q. zich tijdig de nodige zekerheden kunnen verschaffen in gevallen van dreigende surséance van betaling en/of faillissement, waardoor de overige crediteuren aan een korter eind trekken en zo ja, kan hij te dien aanzien een globaal inzicht verschaffen? Zo neen, is hij dan bereid hiernaar in een aantal belangrijke gevallen een onderzoek in te stellen?

Dezelfde leden vestigden er de aandacht op, dat in de nadere memorie van antwoord (stuk nr. 9, blz. 4) wordt opgemerkt, dat de afdelingen van grote ondernemingen, die op de geldmarkt opereren, niet als kredietinstellingen worden aangemerkt, *zolang* de door hen aangetrokken gelden in eigen bedrijf worden aangewend en deze instellingen slechts in een incidenteel geval middelen uitzetten. Kan worden aangegeven hoeveel afdelingen van (grote) ondernemingen in 1977 op grond van het voorgaande wel als kredietinstelling (zouden) moeten worden aangeduid?

De leden van de fractie van het C.D.A. merkten op, dat, ten einde een vergunning te verkrijgen, een kredietinstelling moet beschikken over een minimumbedrag aan eigen vermogen (gedacht wordt aan f 500 000), een goedgekeurde jaarrekening en een dagelijkse leiding door tenminste twee personen. Kan, zo vroegen deze leden, de voorwaarde met betrekking tot het eigen vermogen geen problemen opleveren voor de effectenkredietinstellingen, waarover in de Tweede Kamer vrij uitvoerig is gesproken en waarbij 's-Ministers ambtsvoorganger zich weinig soepel toonde?

Vervolgens gaven de hier aan het woord zijnde leden als hun mening te kennen, dat – hoewel het, gezien de geheel andere balansstructuur, duidelijk is, dat bedrijfseconomisch toezicht op de «nearbanks» niet mogelijk is – dat hier toch de kans lijkt gemist te worden om ongewenste ontwikkelingen met betrekking tot het *nearbanking*verschijnsel tegen te gaan. Ook de Wet registratie ondershandse kapitaalmarkt zal geen soelaas bieden, aangezien het hierin om lange leningen gaat. Kan de Minister enige indicatie geven omtrent het belang van *nearbanking* in de laatste jaren? Bestaat er enig kwantitatief inzicht in de mate waarin *nearbanks* elkaar vinden bij het verstrekken van industriële kasgeldleningen? Is de Minister niet van oordeel, dat *nearbanking* in toenemende mate de concurrentie vervalst, hetgeen de nieuwe wet juist tracht tegen te gaan? Is het niet gewenst, dat een wet registratie *nearbanking* wordt ingesteld?

Dezelfde leden merkten voorts op, dat het structuurbeleid de goedkeuring behelst voor fusies, deelnemingen etc. Ook in de oude wet was hier reeds een regeling voor, namelijk het vragen van verklaringen van geen bezwaar

aan de Nederlandsche Bank. In het wetsontwerp wordt voorgesteld de regeling uit te breiden tot deelnemingen in niet-financiële instellingen, overname van de activa-passiva van niet-kredietinstellingen, toetreding van behorende vennoten en stemrecht van grootaandeelhouders. Nieuw is bovendien, dat nu ook de Minister in de toetsing wordt betrokken. Hierbij toetst eerst de Bank en vervolgens de Minister. De bank kijkt naar een gezond bankbeleid, terwijl de Minister let op ongewenste ontwikkelingen van het kredietwezen, dan wel op andere overwegingen van algemeen belang.

Kan worden medegedeeld of, en zo ja, op welke onderdelen de bestaande regelingen, die ter uitvoering aan de Nederlandsche Bank waren opgedragen, in de praktijk zijn tekort geschoten?

De leden van de fractie van de V.V.D. vroegen, of de Minister bereid is het advies van de Bankraad van 1975 ter kennis van de leden van de Eerste Kamer te brengen.

Voorts vroegen deze leden, of de Regering voornemens is om ook toezicht uit te oefenen op de kredietverlening zelve door de kredietinstellingen en zo ja, in welk opzicht.

Voorts vroegen zij of het waar is, zoals staat vermeld in de brief van de Amrobank en van de ABN van 2 maart 1977, dat van officiële zijde onjuiste gegevens zijn verstrekt met betrekking tot de bankconcentraties in de afgelopen jaren (zie memorie van antwoord, blz. 11, 3de alinea).

Verder vroegen de het woord voerende leden, of de Minister mededelingen kan doen over de stand van zaken bij het tripartite overleg tussen de Vereniging van Hypotheekbanken, De Nederlandsche Bank en het Ministerie van Financiën.

Voorts wezen deze leden erop, dat in het supplement van de Nederlandse Staatscourant van 14 januari 1977, nr. 10 het Register van Kredietinstellingen is gepubliceerd, als bedoeld in artikel 2 van de Wet Toezicht kredietwezen. Kan de Minister bij benadering mededelen of, en zo ja, hoeveel van de hierin vermelde kredietinstellingen op het moment niet voldoen aan de vereisten gesteld bij, respectievelijk krachtens, de nieuwe Wet Toezicht kredietwezen?

Het wetsontwerp heeft volgens de Regering ten doel de bescherming van crediteuren, vooral van kleine spaarders. Wil de Minister mededelen in welke gevallen en tot welke bedragen kleine spaarders door toedoen van kredietinstellingen gedurende de afgelopen 25 jaar zijn te kort gekomen?

Voorts zouden deze leden gaarne vernemen, of de Minister niet van oordeel is, dat het uit een oogpunt van gelijke concurrentieverhoudingen gewenst ware geweest om de wettelijke regeling van het kredietwezen gelijklijk uit te strekken tot alle ondernemingen, die activiteiten op dit terrein uitoefenen, ongeacht de vraag of zij deze activiteiten als hoofd- dan wel als nevenbedrijf uitoefenen en ongeacht de vraag, of de aangetrokken middelen een oorspronkelijke looptijd van meer of minder dan twee jaar hebben.

Vervolgens stelden deze leden de vraag, of de Minister het standpunt van zijn ambtsvoorganger deelt (memorie van antwoord, blz. 14), dat uitzonderingsposities voor de RPS en voor de PGD (artikel 1, lid 3) eerst opgeheven moeten worden, wanneer deze diensten worden samengevoegd (lees: bij oprichting van de postbank).

Artikelen

Artikel 1

De leden van de fractie van het C.D.A. merkten op, dat volgens het vierde lid van dit artikel in Nederlandsche Bank kan bepalen, dat een instelling niet als kredietinstelling in de zin van de wet wordt beschouwd, indien de kredietuitzettingen of beleggingen van die instelling een naar het oordeel van de bank eenzijdig karakter dragen of indien die instelling haar gelden, dage-

lijks of op termijnen van korter dan twee jaren opvorderbaar, in hoofdzaak van kredietinstellingen verkrijgt. Aan welke gevallen wordt hier in concreto gedacht? Vallen hier bij voorbeeld ook onder de dochters, welke vele kredietinstellingen hebben voor het verstrekken van consumptief krediet? Kan de Minister in dit verband iets zeggen over de vorderingen, welke zijn gemaakt door de interdepartementale commissie, die op 9 april 1974 werd ingesteld voor de coördinatie bij de wetgeving voor de instellingen voor consumptief krediet?

Artikel 7

De leden van de fractie van de V.V.D. vroegen met betrekking tot het derde lid van dit artikel hoe een buitenlandse kredietinstelling de hier bedoelde handelingen ongedaan moet maken, wanneer daartoe de medewerking van een derde vereist is en deze medewerking niet verkregen kan worden.

Artikel 25

De leden van de fractie van de P.v.d.A. vroegen, of het kabinet voornemens koestert ertoe bij te dragen, dat het tijdstip van inwerkingtreding van artikel 25, voor zover betrekking hebbend op andere overwegingen van algemeen belang, niet lang op zich zal laten wachten. Kan de bewindsman reeds een indicatie geven wanneer van de zijde van het kabinet een activiteit in dezen mag worden verwacht? Voorts vroegen deze leden, of de Minister voorbeelden kan geven van de in lid 2 van dit artikel bedoelde «vergelijkbare zeggenschap». Is het denkbaar, dat achtergestelde leningen als zodanig worden aangemerkt?

De leden van de fractie van de V.V.D. vroegen waarom de bepaling van het eerste lid, sub b, van dit artikel niet is beperkt tot deelnemingen buiten de bank- en de financieringssector.

Kan de Regering gegevens verstrekken over de omvang van de deelnemingen van de kredietinstellingen (en/of hun dochtermaatschappijen) buiten de banksector?

Is de Regering voorts bereid alsnog in overweging te nemen, of het percentage van 5, genoemd in lid 1, sub b, niet alsnog zou moeten worden verhoogd, respectievelijk zou moeten worden vastgesteld bij algemene maatregel van bestuur?

In hoeverre meent de Regering, dat de politieke controle van de Minister van Financiën (zie lid 5, sub b, van dit artikel) het algemeen belang beter zal dienen dan het in het verleden uitgeoefende toezicht van De Nederlandsche Bank N.V. (zie artikel 9 Wet Toezicht kredietwezen, jo. artikel 9 Bankwet)?

Artikelen 25, 5de lid ad b en artikel 65, 2de lid

De leden van de fractie van de P.v.d.A. wezen erop, dat in de nadere memorie van antwoord (blz. 10) een voorbeeld wordt gegeven van een overname, welke ongewenste gevolgen zou hebben voor een bepaalde regio. Is naar het oordeel van de Minister op een dergelijke situatie artikel 65, lid 2, van toepassing in die zin, dat er sprake is van «andere overwegingen van algemeen belang»?

De leden van de fractie van de P.P.R. stelden naar aanleiding van deze gemendeerde artikelen de vraag, of de Regering kan mededelen wanneer zij een wetsontwerp zal indienen, waarbij het tijdstip van inwerkingtreding van artikel 25, voor zover betrekking hebbend op andere overwegingen van algemeen belang bepaald zal worden.

Artikel 29

De leden van de fractie van de P.v.d.A. zouden gaarne vernemen, of de Minister zich kan verenigen met de stelling, dat wat de toepassing van dit arti-

kel betreft niet gedacht kan worden aan toepassing van het bedrijfseconomisch toezicht, omdat de bank zich ter zake niet deskundig acht. Kan alsdan vanwege het Departement van Economische Zaken of via de Herstelbank geen hulp geboden worden?

Artikelen 29 en 30

De leden van de fractie van de P.v.d.A. vroegen hoe de Minister de mogelijkheden beoordeelt, die gegeven worden in deze artikelen. Acht hij deze voldoende? Kan hij aangeven in hoeverre hij in de naaste toekomst van deze mogelijkheden gebruik zal gaan maken en zo neen, waarom niet?

De leden van de fractie van de V.V.D. vroegen wat moet worden verstaan onder «toezicht houden» in artikel 29, lid 1, en artikel 30, lid 1, van het wetsontwerp.

Artikel 30

De leden van de fractie van het C.D.A. stelden de vraag hoe ver het «eigen» toezicht op beleggingsmaatschappijen is gevorderd.

Artikel 42

De leden van de fractie van de P.v.d.A. stelden de vraag hoe de Minister de mogelijkheden beoordeelt, die gegeven worden in dit artikel. Acht de bewindsman deze voldoende en kan hij aangeven in hoeverre hij in de naaste toekomst van deze mogelijkheden gebruik zal maken en zo neen, waarom niet?

Artikel 45

De leden van de fractie van het C.D.A. wezen erop, dat de Nederlandsche Bank zich het recht voorbehoudt om, indien er tussen de Bank en de representatieve organisaties overeenstemming bestaat over een regeling van de rente en overige voorwaarden met betrekking tot direct opvraagbare tegoeden van natuurlijke personen etc., de kredietinstellingen te verplichten hieraan mee te werken. Valt dit artikel te rijmen met de bevordering van de concurrentieverhoudingen binnen het bankwezen, welke de Minister zo hoog in zijn vaandel voert?

De voorzitter van de commissie,
Terwindt

De griffier van de commissie,
Ploos van Amstel